

LBRIS

We know
books

A Kárpát-koszorú Hegyei – 3.

Dukrét Lajos
A Bodoki-hegység
turistakalauza

Barót, 2024

1. ELŐSZÓ

A Bodoki-hegységről írott könyvben a formában most jelenik meg először. Azért vállaltam a munkát, mert ez a hegység eddig még soha nem képezte önálló túrakaiuz tárgyat, pedig több, általános érdeklődésre számot tartó érdekességet és értéket tartogat a túrázók, a honismereti útra indulók számára.

1987-ben jelent meg Kisgyörgy Zoltán szerkesztésében a hegység túratérképe az egykori bukaresti Sport és Turisztikai Kiadó *Hárti turistic montane „Carpați” (Kárpátok túratérképei)* sorozatában, hátlapján bővebb román nyelvű ismeretető szöveggel 10 000 példányban. Könyv formájában először 2001-ben került kiadásra a Baróti-hegységgel közösen (Kisgyörgy Zoltán – Dukrét Lajos: *Baróti-hegység, Bodoki-havasok, Pailas-Akadémia*), ami 2009-ben újabb kiadást ért meg, szintén magyar nyelven. Csakhogy az utóbbi évtizedben szinte robbanásszerűen megnőtt az érdeklődés hegyeink megismerése iránt, főleg a fiatal korosztály részéről. Ez a hegységkalauz ennek az azóta megváltozott, és szinte naponként tovább változó tájnak nyújtja friss, mai képét. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy a kalauz további kiadásait a folyton változó természetes és művi környezet (erdőirtások, erdőültetések, ördész-, vadász-, turista- és hétvégi házak építése, táborozóhelyek kialakítása stb.) újra indokolta teszi.

A hegység lábánál vagy a hegyláb közelében patinás történelmi múlttal rendelkező városok (Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely), fürdőhelyek (például Bálványosfürdő, Málnásfürdő) és olyan

vidéki települések helyezkednek el, amelyek nemcsak idegenforgalmi értékeket rejtene, hanem egyben kiinduló- vagy épp beérkező pontjai a hegység jelzett turistaútajainak, turistaösvényeinek. Meseszip tájak, lomb- és tűlevelű erdők, magashegyi legelők (*puszták*) és tisztások, kilátóhelyek, borvízforrások, ritka növények, kővületlelőhelyek, váromok, kastélyok és kúriák, műemlék templomok várják a tájat megismerni óhajtot, s mert a hegyek nem magasak, erre az esztendő minden évszakában lehetőség nyílik.

Megtisztelő figyelmébe ajánlom ezt a kalauzt mindenkinek, diákoknak, ifjaknak, de a gyaloglást kedvelő korosabbnak is, különösképpen a még ma is élő öregjeinknek, akik úttörői voltak a jelzett turistaösvényeket készítő mozgalomnak. És persze azoknak is, akik az eltelt fél évtized alatt cselekvő résztvevői voltak ennek a szép és hasznos munkának, nemkülönben társaimnak, az Erdélyi Kárpát-Egyesület háromszéki osztálya tagjainak, valamint azoknak, akik felvállalták a jelzések elkészítését és felújítását, az irányjelző táblák és pannók kihelyezését, ezt a több szempontból is fáradságos munkát. Külön köszönetet mondok Bedő Sándornak, aki a helyszíneket járva jelezte a hegységben végbement legutóbbi változásokat, továbbá Nagy Attilának és Máthé Emeseének, valamint a bodoki vadászegyesületnek, akik értékes fotókkal járultak hozzá a táj megismertetéséhez.

Dukrét Lajos

Forrás: <https://www.virtualisszekelyfold.ro>

2. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A BODOKI-HEGYSÉGRŐL

2.2. Földtani felépítése, természeti kincsek

Háromszék e darabkájának geológiai vizsgálatával a 19. század derekától napjainkig számos jeles szakember foglalkozott, ám a kutatások összgezése mindmáig nem készült el. Munkánk jellegét tekintve a tudománytörténeti adatokat mellőztük.

A hegyvonulat földtani képe réteg- és közettani szempontból eléggé változatos. A Kárpátok lánc nagy kanyarulatának homokkő-övezetében helyezkedik el, melyet *belső flis* néven ismerünk. Túlnyomóan üledékes eredetű és változatos keménységű kőzetekből áll, csupán az északi részen, a Déli-Hargitával határos övezetekben jelennek meg a kemény, vulkanikus eredetű képződmények. A hegylábi dombvidéket puha üledékek alkotják. Keletkezési idejük, koruk szempontjából ezeket a képződményeket két csoportra oszthatjuk: kréta koriakra és a plio-pleisztocén időkbeli valókra. Előbbiek képezik a hegység túlnyomó részét, koruk kb. 150 millió évtudndőre tehető. A vulkanikus képződmények neogén korú andezitféleségekből és piroklasztikus lerakódásokból állnak, míg a hegyet majdnem teljesen körüllelő hegylábi domborok a neogén puha és változatos üledékeiből tevődnek össze. Ezek 3,5–4 millió, illetve 1 millió évtudndővel ezelőtt keletkeztek.

A flisövezet kőzetei a Kárpátok helyén hullámzó geosinklinálisból emelkedtek ki a hegyképző erők hatására. A vulkanikus eredetű hegyek a Hargita-hegylánc neovulkanikus tevékenységének eredményei, melyeket erőteljesen lepusztított a negyedkori erózió. A Bodoki-hegységet jelentős hosszúságban határolo, ún. Kárpát-közi medencék puha üledékei az itt hullámzó plio-pleisztocén kori tenger lerakódásai.

A Bodoki-hegységet a kréta kor flisképződményei építik fel, melyeket erőteljesebben megviseltek az utólagos tektonikai erők. Gerinctelen kréta kori kőületeket (*Inoceramus*) a vásár-pataki régi kőbányában találtak Bodokon. A hegylábi pliocén és jégkori üledékek főleg Bodok, Gidófalva, Csernától és Torja övezetében tartalmaznak ósallati

maradványokat. Hasznosítható kincsei közül a folyami kavics, a téglagyártásra alkalmas agyagféleségek és a savanyúvizek a számottevők.

2.3. Ásványvizek és mofetták, védelemre szoruló földtani képződmények

A hegyvonulat, mivel a Hargita vulkanikus vonulatának déli folytatásában helyezkedik el, rendkívül gazdag a legkülönbözőbb típusú ásványvízféleségekben, melyeket a székely lakosság *borviz* néven tart számon. *Se nem bor, se nem víz* – mondta Igazságos Mátyás is, amikor erre jártában megkínálta őt a berecki bíró. Az ásványvizek a föld mélyében keletkeznek, ahol a vulkanikus eredetű szén-dioxid, illetve az általa savassá tett, így oldóképességében megnövekedett juvenilis és vadózus vizek feloldják/kioldják az útjukba eső kőzetekből az ásványi sókat, és ásványvizeket hoznak létre. Minél változatosabb a mélystruktúra a kőzeteknek ásványi összetétele, annál színesebb és gazdagabb lesz a vizek ásványi- és szén-dioxid-tartalma. Három típusú ásványvizet különböztetünk meg ezen a területen: szénsavas, illetve savanyút, szénsavas-sóst (ún. selters-típusú) és ódes-kénest. Mondanunk sem kell, hogy ivó- és fürdőkúrás gyógyhatásuk is különböző. Ezeknek köszönhetően jelentek meg, és működnek részben ma is, a hegyvonulat területén az ásványvíz- és szénsavpalackozó üzemek, és az olyan balneoklimatikai gyógyhelyek, gyógyfürdők, mint Málnásfürdő, Bálványosfürdő és Bodok. Amilyen mélyen fekvő magmafészkek közeléből a törésvonalak mentén a felszín felé vándorol (migrál) a vulkáni utóműködések két gáztípusa, a gyógyhatásukról ismert szén-dioxid és a kénhidrogén. Ezekre alapoznak a több helyen megépült száraz széndioxidos gázfürdők, olasz elnevezéssel *moletták*: Málnásfürdő, Bálványos, a patak pataki Torjahágó-fürdő, Régebben Bálványosfürdőn, jelenleg Málnásfürdőn palackozzák a szénsavat, amit az elemiszeripar Málnásfürdőn, Bibarcfalván, Bodokon található borvizpalackozóüzemei használnak fel. A háromszé-

ki palackozott gyógyviznek (Kovácsna Gyöngye/Perla Covasnei, Málnás/Malnaš, Mária/Maria, Bodoki Matild/Matild Bodoc) hírneve és gazdag irodalma van. A vidék ásványvizek-tartalék-hozama percenként több tíz köbméterre tehető, ami jelentősen növeli – a jövőben pedig még inkább növelheti – a régió gazdasági potenciálját, annál is inkább, mivel nagy része nincs hasznosítva. Több régi fürdőhely és borvitzöltöde hever romokban Málnásfürdőn, Oltszemen, Torján, Dálnokon és Sepsibesenyőn. A hegységet elválasztó Olt-völgy északi részén, Sepsibükszád és Málnásfürdő között meleg ásványvizek törnek fel a mélyből. A már meghatározott geotermikus anomáliák alapján biztosra vehető, hogy a mélységben jelentős termákviztartalmúak rejlenek.

A Bodoki-hegyvonulat területén egy sor olyan geológiai képződmény, ásvány-, kőzet- és kőülettelhely van, melyeket földtani rezervációnak nyilvánítottak (ilyen pl. a futásfalvi Pokol-völgy), de van olyan is, amely védelemre szorult, mint a málnásfürdői gyógyiszapok, a gidófalvi Száraz Peterke-árka, Bálványosfürdő környékének vitriolos borvizforrásai, a konglomerátban kialakult Begeny-kő, a Bodoki-havas kőgombái, a Kőmögé-tető homokkőpadjainak résharangjai.

3. A VIDÉK DOMBORZATA

A Bodoki-hegység néhány magaslata alig haladja meg az 1200 m abszolút értéket. A magasság aránylag szerényebb volta annak tudható be, hogy a környező intrakárpátikus medencék és az azokat határoló Olt-folyosó tengerszint feletti magassága 600 m (Sepsibükszádi-medencezug és a Torja-patak középső szakasza) körül váltakozik. Az 1200 m-t meghaladó csúcsok a következők: Hosszúsarok-tető (1223 m), Kőmögé (1241 m), Szár-hegy (1224 m), Vágáspont (1213 m), Henter mezeje (1213 m).

A geomorfológusok feltételezik, hogy a hegység felszíne – akárcsak a

Kárpát-kanyaré – morfolitikus és földfelszínalakítási szempontból a miocén elején nyerte el magassági értékeit, melyet utólagosan csak a pliocén második felében végbement neotektonikus mozgások és a folytonos erózió módosítottak.

Az csak természetes, hogy a domborzat kötelező módon tükrözi a földtani felépítésből adódó sajátosságokat. A hegység valamikori beszakadását mi sem bizonyítja jobban, mint azok a tanúhegyek, melyek kiemelkednek a medence síkjából. Ezek bizonyítékai a medence tektonikus eredetének.

Főleg a hegység nyugati oldalán keskeny és mély folyóvölgyek alakultak ki. Ezekre jóval meredekebb lejtőkkel hajlanak le a főgerincből leágazó, viszonylag keskeny élű mellégerincek. A Bodoki-havas-tető és Henter mezejének övezetében a szélerózió jellegzetes alkotásai képpen megjelennek a változatos cementezésű, kárpáti homokkőpadokból kialakult, a bucse-

csi Babelé sziklához hasonló, kisebb méretű, szfinx-szerű kőgombák (Prédikáló-kő vagy Egrics-kő, Henter mezeje sziklái stb).

A Kőmőge-csúcs térségében, a meredek szögben álló homokkőpadokban, amolyan résarlagványféle képződmények alakultak ki. A Hegyvonulat főgerincét a Kőmőge (1241 m), a Henter mezeje (1213 m), a Bodoki-havas-teteje (1194 m), valamint a Janka-feje (736 m) magaslatok jelölik ki. A Besenyő-patak mély bevágásai folytán kialakult egy mellégerinc, az ún. Keleti-gerinc. Ez a Bodoki-havas-tetőnél ágazik le és észak-déli irányban követi a Csihányosi (868 m) és a Maksa fölött emelkedő, 731 m magas Csobot-tetőket vonalát. Hosszúsága közel 20 km, keleti szélén egy 600–700 m magasságú hegylábi dombor vonul végig. Déli végén ez a hegység belesimul a Szépmező síkságba, melyet az Ős-Olt hatalmas hordalékkúpjaként fognak fel a tudósok. A beszakadt hegység csúcsai eróziós tanúhegyként emelkednek ki a

Felső-Háromszéki-medence lapályából. Ilyen a Dobolyka- és a Kőbánya-tető, a lőcsefői Vár-hegy és a Szép-hegy is Dálnok alatt. A Bodoki-hegység jellegzetes krétakori képződményeit viszont láthatjuk a Feketeügy folyásától délre elterülő Bódzafordulói-hegyekben.

A Bodoki-hegységet pontosan magasan fekvő főgerince miatt nem szelik át olyan utak, melyeken gépjárművekkel lehet közlekedni. Északi határán, a Bálványosi-hágón halad át a Kézdivásárhely Sepsibükszáddal összekötő műút, alacsonyabb déli peremén a Gidófalva és Maksa közötti, félig aszfaltozott, félig makadámburkolatú út.

4. ÉGHAJLAT, IDŐJÁRÁS

Ennek a vidéknek az éghajlata is az európai kontinens fölött elhelyezkedő alacsony és magas légnyomású, hideg és meleg légtömegek váltakozása eredményeként alakul. Nyáron a meleg nyugati ciklonok, télen az északi hideg és a keleti, sibiriai anticiklon az uralkodók. Utóbbi a nagy orosz pusztá felől érezeti hatását.

A hegyvonulat területére a tágabb régió kontinentális, mérsékelt klímájának hegyvidéki változata a jellemző. Mivel nem magas hegyről van szó, az évi középhőmérséklet 5 és 6 Celsius-fok között változik. A januári izoterma értéke –4 Celsius-fok, míg a júliusi 17 Celsius-fok.

A sepsiszentgyörgyi és kézdivásárhelyi meteorológiai állomások gyakran jelzik az szélsőséges értékeket. Sepsiszentgyörgyön 1951. augusztus 11-én 37,8 Celsius-fokot, 1927. február 1-én –32 Celsius-fokot mértek. A hegyek lábánál elterülő helységeinkben, a hegylábi domboz övezetében erőteljesen érvényesül a hegyközi medencékre annyira jellemző, egyedi téli klimatikai jelenség, a hőmérsékleti inverzió. Ilyenkor a hideg és nyilván nehezebb levegő beszorul a medencékbe, s azokat egy teljesen összefüggő fehér köd borítja be. Különösen jól látszik ez napsütéses, tiszta időben a hegykeret tetejéről, ahol tiszta a levegő, ragyog a nap, a hőmérséklet több fokkal magasabb. Szeptember végén

gyakran megjelenik az első hóharmat, a talajmenti fagy. A vidékre jellemző a napsütéses napok aránylag alacsony száma (50–75). A teljesen borult napok száma 160 körüli, míg a ragyogó napsütés évi átlagos értékét 1500 órában állapították meg.

A hegyvidék uralkodó szele a nyugati és az északnyugati, ezeket késő ősszel és télen felváltják az esős és hideg északi szelek. Északkeleti irányból zúdul a Felső-Háromszéki-medencére és a Bodoki-havasokra az Ojtozi-szoroson átbukó helyi szél, a *székely szélnek* is nevezett Nemere, a Bărăgan sikságán viharzó erős keleti szél, a Crivăț egyik ága. Alacsony hőmérsékletet és hóviharakat hoz. Különösen a késő délutáni órákban érvényesül a hegy-völgyi szél. A szélsőséges napok száma az év napjainak 56–57 százalékát teszi ki.

A csapadék évi középértéke 600–800 mm között alakul, a legmagasabb értékeket a főgerinc területén mérték. Általában a május–júliusi időszak szokott a legesősebb lenni 90 mm-es középértékekkel. Az esős napok száma gyakran eléri a 120-at, a haramatos napoké az 50-et, a viharosoké a 40-et. Az övezetben átlagosan 60 napon át havazik. A hegyvidéki hóréteg átlagos vastagsága is érdekelheti a téli sportok kedvelőit: 30 cm, és legkevesebb 75 napig borítja állandó jelleggel a hegyvidéket. Az aránylag alacsonyan fekvő, hóval borított hegyi legelőket gyakorlatilag az egész tél folyamán látogathatják a téli sportok kedvelői. A folyóvizek és a kisebb tavak tükrét hosszú időn át jégpáncél borítja.

A kellemes hegyi túrák, séták ideje itt is az ősz, szeptember, október vége, de akár november első felében is hívogathatja a hegy a turistákat. Ilyenkor a kilátás tiszta és tökéletes. Teljes pompájában bontakozik ki a hegy tetejéről a Kárpát-kanyar hegyvidéke: a Cszakás, a Nagykő-havas, a Bucsecs, a Keresztény-havas, a két Királykő, a Leaota, de még a Fogarasi-havasok keleti nyúlványa is látható. Keleten a Piliske, a Bodzai-havasok, a Szilon-havas és a Háromszéki-havasok, míg délnyugat és nyugat felé a Baróti-hegység és a Persány, északabbra pedig a Dél-Hargita bontakoznak ki.

Az Egrics-kő

A Bodoki-hegységnek viszonylag sűrű vízhálózata van. 0,35–0,38 km hosszúságú vízfolyás esik egy négyzetkilométerre, ezek közvetlenül vagy közvetve az Olt mellékvizei. Mind kontinentális jellegű folyók és patakok, melyek a freatikus és a mélységi vízrétegekből (forrásokból), a csapadékból táplálkoznak. Kontinentális jellegüket hangsúlyozza az a tény is, hogy a víztükört több hónapon át jégpáncél borítja. Csak a Bodoki-hegység keleti lejtőjének vizei ömlenek a Feketeügybe, az Olt bal oldali mellékvizébe. Az Olt Sepsibükszádtól a Feketeügy beömlésig terjedő szakasza kimondottan középszakasz jellegű. Itt esése 1,2 ezrelék, medre keskeny.

A Bodoki-hegység nyugati lejtőjéről eredő patakok aránylag rövidebbek. Jelentősebb a Csomád-hegytömbbel határt képező Zsombor-patak, a mikóújfalusi Nagy-patak, majd délebbre a Száldobos-, a Málnás- és a bodoki Talamér-patak. Völgyeik V alakúak és mélyek. Észak-déli irányt követ az Angyalosi-patak, majd pedig a Bodoki-hegység két nagy vonulata között határt képező, bővízű Besenyő-patak.

A domborzati jellege miatt jóval hosszabbak a Bodoki-hegység keleti lejtőjéről induló vízfolyások. Ilyen az északkeleti határt képező Torja-pataka. Ez a Kászon mellékpataka és a Feketeügybe ömlik. Délre haladva találjuk a Futás- és Ikfalvi-patakot, majd a nagy hozamú Csernátón vizét és a Dálnoki-patakok.

Kilátás az Óriáspince-tetőről délkeletől délnyugatig: Bodzai-havasok – Csukás – Piliske – Grohotiş – Neamţu – Bájnavas – Nagyköhavas – Bucsecs – Keresztényhavas – Királykő – Leaota – Fogaras kezdete. Ifj. Nagy Attila felvétele

Torenciális esők idején a Feketeügy és az Olt is veszélyeztetett áradásaival az Alsó-Háromszék medence alacsonyán fekvő részét és a nyugati Olt-folyosót. Ebben a hegységben csupán a Besenyő-patakán van egy nagy méretű mesterséges torlasztó. Ez a besenyői víztározó, amely kiváló horgászhely, de szívesen tartózkodnak itt nyáron a fürdést, úszást kedvelők is.

EKE-sek a Besenyői-tó partján

6. ÉLŐVILÁG

A domborzati viszonyok, az anyaközet és az azon kialakult talajféleségek, nem utolsósorban a vidék éghajlata és annak egyedi vonásai az évszázadok folyamán meghatározták és kialakították a terület növény- és állatvilágát. Ezek a tényezők néhol olyan jellegzetes vonásokat kölcsönöztek az élővilág számára, melyek még a turisták és a hegyjárók számára is fontosak, mondhatni érdekességszámba mennek.

Mint a Keleti-Kárpátok vonulatában mindenütt, itt is megmaradt a jégkorszak végi növényzet egy-egy jellegzetes képviselője. Bálványosfűrdő vidékén a hideg, borvizes lápban ma is él egy szubarktikus reliktum mohafaj, a *Helodium lanatum*.

A késő pliocén és pleisztocén kori növénytakaróra vonatkozóan főleg az agyagrétegek őriztek meg levél- és terméslenyomatokat, virágpór- (pollen) és póraszemcséket. Ezek alapján a palinológusok, paleofitológusok rekonstruálni tudták nemcsak az egykori melegkedvelő (termofil jellegű) ősnövénytakarót, hanem az őslénytani leletek alapján a vidék egykori gerinces és gerinctelen állatvilágát is. A maradványokat a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum gyűjteménye őrzi. A növények közül erre a vidékre volt akkoron jellemző az európai ámbrafa, egy sor ősdióféle, a szelídgesztenye, ősbabér, mandula- és szantálfafélék, néhány örökzöld mediterrán cserje, a páfrányfenyő, a liliumfa, a hévízi tündérrózsza.

Az állatok közül a kővületek alapján a következőket lehetett beazonosítani: mastodon vagy gumósfogú őselefánt, lapir, orrszarvúfélék, macskamedve, bölény, mamut, rénszarvas, óriásgim.

A jelenlegi, emeletenként elhelyezkedő ordóttakarót – főleg a múlt évszázad második felében – erőteljesen megtizedelte, újraültetésekkel megváltoztatta az ember. Az egykori összefüggő kocsányos tölgyesek (*Quercus robur*) csak foltokban maradtak fenn, vagy csak magányos egyedeivel találkozunk. Ezek az erdők valamikor lenyúltak a sík vidékig, helyükben napjainkban kaszálókat, szántóföldeket találunk. Emléküket a helynevek őrzik: Csutakos, Tölgyes. Alacsonyaltalan tölgy (*Quercus petraea*) emeletét egészen 700 m tengerszint feletti magasságig lehet követni, felső

rézükön gyertyánnal, majd bükkal keverednek. Ebben az emeletben több helyen, foltokban erdeifenyőt telepített az ember. Jelen vannak a bükkösök (*Fagus sylvatica*), a hegység legmagasabb részét borítják. Az erdővágások ezeket is alaposan megviselték. A felnövő vágatások jellegzetes növénye a keskenylevelű deréce (*Chamaenerion angustifolium*). Több helyen (pl. Kómöge) szép és fejlett bükkerdőkben gyönyörködhetünk. Ezek aljnövényzete, különösen tavasszal, igen gazdag. Ekkor találkozunk a hóvirággal, a kakasmandikóval, a vöröslő hunyórral, a tavaszi sáfránnyal,

Hóvirág

Erdélyi májvirág. Ifj. Nagy Attila felvétele

A vidék jellegzetes endemikus fajának számít az erdélyi májvirág (*Hepatica transsilvanica*), de még itt a ritkább ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*) is. Védett a turbánlilium (*Lilium martagon*),

a boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolatum*), a zergebogár (*Trollius europaeus*). Fellelni ritkább páfrányféléket, mint a zöldfodorka (*Asplenium viride*) vagy a mirigyes páfrány (*Phegopteris robertiana*). Dácikus (=erdélyi) főraelemként említik a bitoros tüdőfűvet (*Pulmonaria rubra*), a szívlevelű nádalytót (*Symphitum cordatum*). A nagy kiterjedésű hegyi legelőket különböző fűfélék borítják. A leromlottakra a szőrű (*Nardus stricta*) a jellemző. A magashegyi mocsarak jellegzetes növénye a hüvelyes gyapjúsás (*Eriophorum vaginatum*), népi nevén békaszőlő. Lucfenyőkből álló összefüggő foltokat csak a hegység magasabb csúcsán találunk (Kömögén).

A patakok mentén, az Olt mellett, fűz-és égerfajokban gazdag ligeterdők vannak. A Bodoki-hegység déli kitérségű völgyében él a telepített szelídgesztenye. A dálnoki Beczassy-kúria kertjében különleges fafajokkal találkozunk.

A hegység gombavilága is változatos. Nem óhajtok belebonyolódni, csak néhány ehető gombát nevezek meg, ilyenek a szelűgomba, a különféle galambgombák, az ízletes vargánya, a nagy őzlábgomba, a szürke tölcsérgomba és a lila pereszke. Természetesen a felsorolotakon kívül nagyon sok más is előfordul.

Nagy őzlábgomba

Egy jó tanács: addig ne fogjon egy gombafaj gyűjtéséhez, amíg nem tudja, hogy az illető fajhoz milyen mérgező gomba hasonlít, amellyel esetleg összetévesztheti! Ismernie kell a legveszélyesebb mérgező gombákat, közülük elsősorban a gyilkos galócát.

Gazdagnak mondható a hegység állatvilága is. Az erdős övezet rejti a vadászat számára igen értékes nagy- vagy nemes vadakat. Gyakran előfordul itt az őz, melyet a síkságon is látni lehet. A lomblevelű erdőkben vaddisznók élnek népes csordákban, és noha nagy számban fordul elő a barna medve, a törvény által védett nagyvadak zömét a gímszarvas képezi.

Vaddisznócsorda.
A bodoki vadásztársaság felvétele

Barna medve.
A bodoki vadásztársaság felvétele

Gyakran látni hiúzt mint a Hargitából erre vándorló ragadozót, de megél itt a farkas, a róka – utóbbi lakott területeken is látható. Kisebb ragadozók is előfordulnak, mint a vadmacska, a borz és a nyestfélék.

A madárvilág ugyancsak gazdag, itt különlegességként említjük a Bodoki-hegység csendesebb völgyeiben élelem után kutató fekete gólyát. A fo-

lyóvízek és a tavak mentén időszakosan megszállnak a vándormadarak.

A hegység északi részén a boszniai fekete vipera, déli részén az erdei vipera (*Vipera beris*) él. A hegyi patakokban jelen van a sebes pisztráng, alább a fűzes pér, a botos kőönte, a fűge csele, a léjes domolykó és a márna, helyi megnevezéssel a balind. A mesterséges tavak lakója a ponty, a süllő és a dévérkeszeg. Gazdagnak mutatkozik, de hiányosan ismert a hegyvonulat rovarfaunája.

Végül felhívnom a figyelmet a túlzaporodott, egyre nagyobb veszélyt jelentő medvepopulációra, továbbá a lilákba verődött kóbor kutyákra.

7. TURIZMUS

7.1. A Bodoki-hegység felvezető utak

A hegységet gépjárművel a szélrózsa minden irányából meg lehet közelíteni. Anyuhat felől gépkocsival érkező utazó az I. 68-as műúton, Kóhalom városán keresztül, a Persányi-hegységen átvezető Bogáti-hágón jut hat be az Olt-völgyébe egészen Bácsföldvárig, innen aszfaltozott úton tud eljutni a 131-es műúton fekvő Hídvégre, majd onnan Sepsiszentgyörgyre.

Brassóból, azaz déli irányból az E577-es nemzetközi út vezet az övezetbe. Ez Kőkösnél éri el Háromszék határát, itt két lehetőség közül lehet választani: aki Sepsiszentgyörgyre, a megyeszékhelyre akar eljutni, annak a Kőkösnél balra leágazó DN12-es utat kell követnie, amely a hegység határán halad északi irányba Málnásfürdő és Csíkszereda felé. Aki az E577-es utat követi, az a Bodoki-hegység keleti lába alatt halad el Kézdivásárhely irányába, az út az Ojtozi-hágón át Moldva, illetve Moldávia felé halad.

A hegységet tehát műutak veszik körbe, a megközelítés nem okoz gondot. Az utak mentén, vagy azok közelében helyezkednek el a vidék városai, falvai, illetve a hegység lábánál fekvő lakott települések, amelyek gazdag és változatos, általános érdeklődésre számot tartó idegenforgalmi objektumokat kínálnak az utazónak, a hegység

felé tartó gyalogtúrázóknak. Ezekből a településekből indulnak a hegy szívébe mélyen behatoló erdőipari utak és a jelzett turistaösvények.

7.2. A turistautakról általában

A turizmus a régióban az első turistaegyesület, a Háromszéki Erdélyi Kárpát-Egyesület (HEKE) 1892. április 3-án történt megalakulásával kezdődött. Az egyesület fennállásának 125 éves évfordulója alkalmából, 2017 decemberében a HEKE és Kovászna Megye Tanácsa háromnyelvű emléktáblát helyezett el Sepsiszentgyörgyön, az egykori vármegeyház előcsarnokában, a mai Bod Péter Megyei Könyvtár előterében. (A megemlékezésről bővebben lásd: 17. Autós körút.)

Az első turistajelzések Gyúrfás Gyózó királyi főmérnöknek köszönhetően már az első világháború előtt megjelentek. Ő volt az, aki megszervezte az első jelzőkészítő csapatokat, továbbá Hankó Vilmost követően ismertetőket, leírásokat tett közzé és tervbe vette egy megyei kalauz kiadását.

Az EKE az 1930-as években Málnásfürdőn turistavillát épített, továbbá jelzésekkel látták el a Szent Anna-tóhoz és a Bodoki-tetőhöz vezető utat. Az 1939-es és az 1942-es munkatervben szerepelt turistaszállók építése a Szent Anna-tónál (983 m), a Transzilvánia-fürdőnél (Bálványosfürdő, 795 m), menedékház építése a Rétyi-nyírnél és a Bodoki-tetőn (1100 m), valamint az alábbi útvonalak turistajelzésekkel való ellátása:

- Búkszád – Transzilvánia-fürdő – Bálványosvár – Torja-pataka – Ika vára – Kincás vára – Herecz vára – Málnás – Málnásfürdő (piros vízszintes sáv),
- Bodok – Kincás vára – Bodoki-tető – Szárhegy-mező – Kömögé – Hammas-forrás – Csiszár-fürdő (zöld sáv),
- Málnás – Ködmenes-tető – Bodoki-tető (piros kereszt).

Kivitelezni azonban csak a munkatervbe foglaltak egy részét lehetett.

A tevékenység csak az 1950-es években indult újra. Ekkor született meg az első, a Bodok-csúcs alatt felépítendő menedékház kivitelezési terve is, melyre az anyagi alapja is megvolt az EKE-nek. A munkálatok elvégzésére már